

период беременности и родов: Автореф. дисс ... канд. психол. наук. – СПб, 1998. – 21 с.; 19. Павлова А.В. Экспериментальное исследование мотивационных структур беременных женщин // Материнство. Психолого-социальные аспекты (норма и девиация): Материалы Всероссийской научно-практической конференции, Иваново-Плес, 6-9 сентября 2002г. – Иваново, 2002. – С. 86-93.; 20. Пантелеев С.Р. Методика исследования самооотношения. – М.: Смысл, 1993. – 30 с.; 21. Сенин И. Г. Психодиагностика ценностно-ориентационной сферы личности как метод социально-психологического исследования: Дисс. канд. психол. наук. - Ярославль, 2000. – 187 с.; 22. Сидоренко Е.В. Методы математической обработки в психологии. – С.-П., 1996. – 350 с.; 23. Скоромная Ю.Е. Психологическая готовность беременных женщин к материнству. – М.: МОСУ, 2002. – 100 с.; 24. Скоромная Ю.Е. Рождение ребенка как фактор изменения отношений между мужчиной и женщиной // Педагогика и психология XXI века: Материалы 3 межвузовской научно-практической конференции студентов и аспирантов, 12 апреля 2002г., Москва. – М., 2003. – С. 67-69.; 25. Скрицкая Т.В. Ценностные ориентации женщин в период беременности: Автореф. дисс.канд. психол. наук. – Новосибирск, 2002.; 26. Соколова Е.Т. Проективные методы исследования личности. – М., 1980. – 265 с.; 27. Столин В. В. Исследования эмоционально-ценностного отношения к себе с помощью методики управляемой проекции // Психологический журнал. - 1981. - №3. - С. 104-117.; 28. Филиппова Г.Г. Нарушение репродуктивной функции и их связь с нарушениями в формировании материнской сферы // Журнал практического психолога. – 2003. - №4-5. – С. 83-108. ; 29. Филиппова Г.Г. Психология материнства и ранний онтогенез. – М., 1999. – 232 с.; 30. Франкл В. Человек в поисках смысла. - М.: Мир, 1990. – 289 с.; 31. Чудновский В.Э. К проблеме адекватности смысла жизни // Мир психологии. - 1999. - № 2 (18). – С.45- 62.; 32. Hediger M.L., Scholl T.O., Belsky D.H., Ances I.G. and Salmon R.W. Patterns of weight gain in adolescent pregnancy: effects on birth weight and preterm delivery // Obstet Gynecol. – 1989. - №74. – P. 6-12. ; 33. Klein G.S. Psychoanalytic theory: an explorations of essentials. - New York: International Universities press, 1982. - X, 330 p.; 34. Miller S.A., Manhal M. & Mee L.L. Parental beliefs, parental accuracy, and children's cognitive performance: a search for causal relations // Developmental Psychology. – 1991. - №27. – P. 267-276.; 35. Rubin R. Maternal identity and the maternal experience. - New York: Springer, 1984.; 36. Shereshefsky P.M., Yarrow L.J. Psychological aspects of a first pregnancy and early postnatal adaptation. – N.J.: Raven Press Publ., 1973.

УДК [316.728::331.54]:159.923

Марініна В.М.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, аспірант

СТИЛЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ІНДИВІДУАЛЬНО-СВОЄРІДНА СИСТЕМА ЧИ АДАПТАЦІЙНА СТРУКТУРА ОСОБИСТОСТІ (ДО ПОСТАНОВКИ ПРОБЛЕМИ)

В статті розглядається проблема детермінації стилю професійної діяльності з точки зору співвідношення об'єктивних та суб'єктивних факторів. Наводяться результати емпіричного дослідження.

Ключові слова: стиль, детермінанти, професійна діяльність, середовище, адаптація.

Актуальність. За останнє десятиліття проблема стилю діяльності міцно увійшла до психологічної науки і виступає одним з важливих напрямів у вивченні проблеми оптимізації й ефективності діяльності. Індивідуальний стиль діяльності опинився в зоні наукових пошуків вже не як гіпотетичний конструкт з багатим евристичним потенціалом, а як реально існуючий психологічний феномен, дійсне психологічне утворення, що представляє практичний дослідницький інтерес. Виникає потреба у встановленні категоріальної приналежності даного психологічного утворення, що сприятиме визначенню його місця в системі знань психологічної науки. Мова йде про кваліфікацію даного феномену як атрибутивної характеристики індивідуальності чи особистості, що є принциповим з точки зору домінуючих рушійних сил в його формуванні.

Стиль професійної діяльності – це сукупність способів, методів, прийомів здійснення професійної діяльності, які являють собою не розрізненні елементи діяльності, а певне цілісне системне утворення. Він визначається особливостями професійного середовища, характеристиками професійної діяльності та якостями суб'єкта діяльності. Таким чином, стиль професійної діяльності можна визначати як індивідуально-своєрідну систему, з точки зору суб'єктивістського підходу, та як типову адаптаційну структуру особистості, з точки зору об'єктивістського підходу в залежності від визначення домінуючим у формуванні стилю зовнішнього чи внутрішнього фактору.

Індивідуальності людини протистоїть зовнішнє середовище, що являє собою специфіку здійснення професійної діяльності. В таких умовах, згідно з концепцією В.С.Мерліна, не структурована унікальна активність суб'єкта діяльності самоорганізовується, набуваючи якостей стилю, формуючи

таким чином індивідуально-своєрідну систему. Вона ґрунтується на індивідуальних особливостях людини і утворюється як унікальна система організації зв'язків між зовнішніми та внутрішніми умовами. Таким чином, стиль професійної діяльності слід розглядати в структурі індивідуальності і розуміти як цілісне утворення, що характеризується індивідуальними особливостями в системі внутрішніх умов, в відображенні зовнішніх умов та вимог щодо здійснення професійної діяльності, в процесуальній та результативній сторонах діяльності [5].

З точки зору Є.О. Клімова [3], стиль професійної діяльності визначається як оптимальний варіант пристосування людини до вимог професії, тобто як сукупність прийомів та способів професійної діяльності, що найбільшою мірою відповідає зовнішнім вимогам, погоджуючись зі стійкими особистісними якостями працівника. Таким чином стиль професійної діяльності виступає як адаптаційна властивість особистості. Стиль змінюється при зміні зовнішніх умов діяльності, під якими ми розуміємо сукупність взаємопов'язаних компонентів професійної діяльності, закономірностей та вимог її здійснення, особливостей взаємодії суб'єктів в трудовому процесі. В цьому випадку індивідуальні особливості забезпечують певний ступінь пластичності, гнучкості адаптаційних можливостей особистості в рамках певного діапазону, заданого об'єктивними характеристиками професійної діяльності. Таким чином, індивідуальні особливості визначаються вторинним фактором в формуванні стилю [7], що дозволяє розглядати стиль професійної діяльності як адаптаційну структуру, що має об'єктивну підструктуру і дає змогу виділити універсальні риси з подальшою їх типологізацією.

Представники ж пермської психологічної школи говорять про типологічно обумовлений стиль професійної діяльності, оскільки саме типологічні особливості нейродинамічних властивостей складають ядро стилю, визначаючи схильність до тієї чи іншої стилевої організації діяльності. В такому разі мова йде про типовий, притаманний певному типу людей, а не виключно одній людині як індивідуальності [2].

В сучасних дослідженнях стилю професійної діяльності в питаннях детермінації більшою мірою спираються на визначну роль внутрішніх умов, при цьому недооцінюється вплив вимог професійної діяльності та умов її здійснення. Звертають увагу на тип особистості, акцентуовані риси, здатність до саморегуляції, соціально-психологічні властивості (Музичко Л.В.); самооцінку, рівень самоактуалізації, особистісну зрілість (Уварова Ю.В.), мотиваційно-ціннісні орієнтації (Галузьяк В.М.); на психологічний стан (Слепичева О.А.); на вплив взаємодії суб'єктів (Толочек В.О., Долгополова І.В.) та ін.. Закладений спочатку в концепції індивідуального стилю діяльності Клімова Є. О. діяльнісний компонент поступово редукувався із зсувом акценту в сторону суб'єктивної детермінації. На цьому рівні вирішення питання про типологізацію стилю не представляється можливим, як і невизначеним залишається питання мінливості стилю та його структури. Виникла проблема: які саме із всієї сукупності індивідуальних особливостей професіонала детермінують стиль і які критерії їх відбору дослідником, адже існує ризик зведення факторів внутрішньої детермінації до аморфної сукупності з високою проникністю, а це призводить до висновку, що впливати може все, що завгодно, що позначає проблему детермінації як таку, що має високу ступінь невизначеності. Відповідно питання про структуру стилю набуватиме такого ж статусу, не маючи чіткого компонентного складу, оскільки питання структури стилю зазвичай розглядається дослідниками через призму детермінації самого психологічного утворення.

Вивчення стилю професійної діяльності з точки зору професійно-діяльнісної детермінації перекладає фокус на об'єктивні показники організації діяльності і характеристики середовища, що складає основу для розгляду стилів професійної діяльності як об'єктивних підструктур, які можуть мати деякі універсальні риси, загальні для різних професіоналів в рамках професійної діяльності одного типу. Оскільки такі стилі виникають в процесі становлення і розвитку самої професії, ґрунтуються на універсальних змістовних компонентах професійної діяльності, то вони можуть змінюватися в певних якісно-кількісних межах залежно від середовища. Це в свою чергу зосереджує увагу дослідника на зовнішніх чинниках впливу на становлення суб'єкта діяльності з урахуванням особистісних особливостей і дозволяє визначити особливості стилю професійної діяльності лікаря залежно від умов середовища її здійснення та зробити спробу типологізації стилю на основі організаційних компонентів діяльності при цьому уникаючи спрощення структури стилю до набору різних способів виконання дій з наголосом на синтетичному характері професійної діяльності, її системному баченні.

Отже, стиль професійної діяльності формується як інтегральний ефект взаємодії суб'єкта і об'єкта, детермінується як внутрішніми, так зовнішніми умовами здійснення професійної діяльності, питання лише в думуючому визначальному. Ми ж його вирішили розглянути через проблему мобільності стилю, умов, коли професійне і особистісне «начала» по-різному взаємопереплітаються, взаємодіють один з одним. Ця проблема актуальна по відношенню до професійної діяльності лікаря-терапевта, оскільки для сучасної медичної практики поширеним є факт поєднання роботи в державній і приватній медичній установі.

Об'єктом дослідження став стиль професійної діяльності лікаря-терапевта. Предметом було визначено психологічні детермінанти стилю професійної діяльності лікаря-терапевта.

Мета дослідження полягала в тому, щоб показати як співвідносяться зовнішні та внутрішні детермінанти стилю професійної діяльності. Для її досягнення були поставлені завдання:

1. Виявити зміни стилю професійної діяльності в залежності від специфіки трудового посту;
2. Виявити особливості особистісної детермінації стилю професійної діяльності в залежності від умов і вимог діяльності.

Основні методологічні засади дослідження склали принцип детермінізму, принцип системності та принцип активності суб'єкта, які виконували як організаційну, так й інтерпретаційну функції, тим самим складаючи собою фундамент розгортання дослідницьких пошуків. Крім того, дослідження виступило як емпірична реалізація перевірки твердження Леонтьєва О.М. щодо детермінації психічних явищ: «внутрішнє (суб'єкт) діє через зовнішнє і тим саме себе змінює» [4]. Таким чином, ми прагнули знайти емпіричне підтвердження даній теоретичній абстракції [4], як визначає характер своєї тези сам Леонтьєв О.М.

У дослідженні приймали участь лікарі-терапевти, що працюють і у державному, і у приватному медичному закладі, на сучасному етапі це поєднання являється досить розповсюдженим явищем. Оскільки об'єктом дослідження виступає стиль професійної діяльності, що невід'ємно пов'язаний з особистісними рисами професіонала, то даний факт дозволяє мінімалізувати вплив особистісної змінної і дає змогу ввести в дослідження діяльнісно-середовищну детермінанту. Учасники відбиралися з генеральної популяції випадковим чином на основі особистої згоди про участь в психологічному дослідженні та за стратегією спрямованого відбору за принципом «сніжного клубка». В дослідженні приймали участь 33 лікарі-терапевти та 7 експертів: лікарі-терапевти вищої категорії зі стажем більше, ніж 20 років, які обіймають посаду завідувача терапевтичним відділенням приватного чи державного медичного закладу або ж посаду головного лікаря приватного медичного закладу. Високий рівень професіоналізму, досвід управлінської діяльності та загальної медичної практики дозволяють вважати даних лікарів-терапевтів компетентними як при оцінці змістовної валідності при розробці діагностичної методики, так і при оцінці своїх колег з точки зору стильових проявів професійної діяльності. Таким чином, загальна вибірка дослідження склала 40 лікарів-терапевтів.

Для діагностики стилю професійної діяльності лікаря-терапевта нами була розроблена методика, адаптована під конкретну професійну область. Розробка методичного інструментарію ґрунтувалася на теоретичних уявленнях стосовно можливості виділення стильових типів як адаптаційних систем, що виступають як об'єктивні психологічні підструктури забезпечення професійної діяльності, зумовлені процесуальним вираженням змістовних компонентів професійної діяльності. Було виділено на основі домінування в процесуальній представленості одного зі змістовних компонентів організації професійної діяльності чотири стилі: комунікативний, інформаційний, інструментальний, колегіальний. Методика дозволяє визначити як типовий стиль, так і відобразити відмінності на індивідуально-психологічному рівні шляхом побудови індивідуального профілю професіонала.

На основі даної теоретичної моделі було побудовано емпіричну модель дослідження (рис. 2.), відповідно до якої психологічного виміру зазнали нейродинамічні характеристики, ціннісно-мотиваційні, соціально-психологічні, зумовлені суб'єкт-суб'єктною взаємодією, та стильові характеристики.

Професійно-діяльнісний фактор стилю професійної діяльності був фіксований шляхом дослідження стильових проявів лікарів-терапевтів в державній та приватній клініці, таким чином варіювання середовища здійснення професійної діяльності забезпечило можливість дослідження даної детермінанти.

За результатами дослідження було виявлено, що при зміні середовища професійної діяльності змінюється й стиль професійної діяльності лікаря-терапевта, при цьому приватна та державна клініки, що суттєво відрізняються як за об'єктивними критеріями, так і за суб'єктивною оцінкою, дають різний стильовий розподіл, співвідносний з основними вимогами та можливостями здійснення професійної діяльності. В приватній клініці більше представлений комунікативний стиль, що обумовлено особливою увагою до якісного обслуговування клієнта, забезпечення продуктивної взаємодії.

У державній клініці в більшій мірі, порівняно з приватною, орієнтовані на інструментальний стиль, що зумовлено здійсненням професійної діяльності в умовах дефіциту часу та мінливості, множинності професійних контактів, в результаті домінування інструментального компоненту діяльності, алгоритмізація зменшують інтенсивність емоційного розтрачування за рахунок меншої включеності в сам процес суб'єкт-суб'єктної взаємодії, що зменшує вірогідність емоційного виснаження. При цьому залежно від об'єктивних вимог діяльності та специфіки професійного середовища один і той же стиль має різну особистісну детермінацію, що полягає в різній ціннісно-мотиваційній структурі, що лежить в основі кожного зі стилів.

У ціннісно-мотиваційному наповненні стилів професійної діяльності в приватному та державному медичному закладі існують суттєві відмінності. Вираженість комунікативного стилю в державному медичному закладі пов'язана з ефективністю. У державній клініці лікар виражає «підтримуюче», співчутливе ставлення пацієнтові, оскільки психологічний стан пацієнта розглядається як важливий для ефективності лікування, емоційно розтрачуючись він свідомо вибирає стиль медичної діяльності пов'язаний з підвищеним ризиком вигорання, адже працює в умовах високого навантаження та дефіциту часу. У приватній клініці це пов'язано з відповідальністю лікаря щодо

дотримання вимог до результату професійної діяльності, тобто задоволеності пацієнта не тільки якістю медичних послуг, а й ставленням.

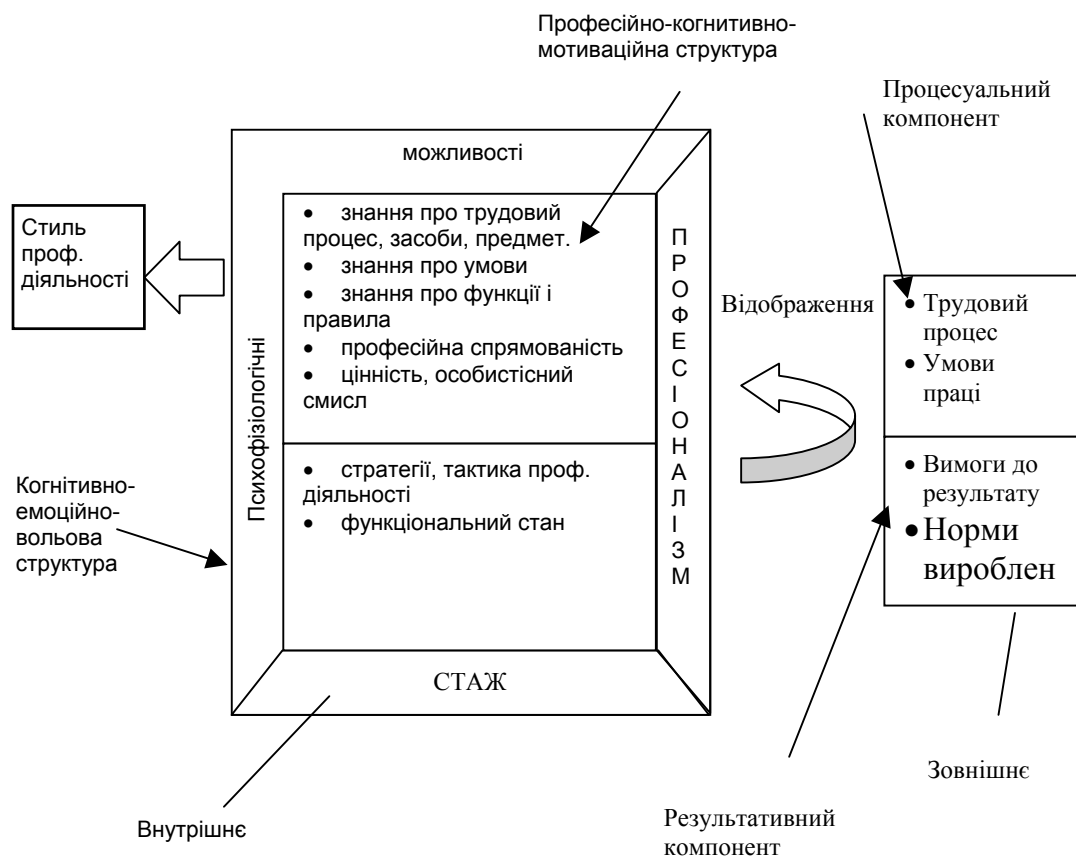

Рис. 1. Теоретична модель детермінації стилю професійної діяльності лікаря-терапевта⁷.

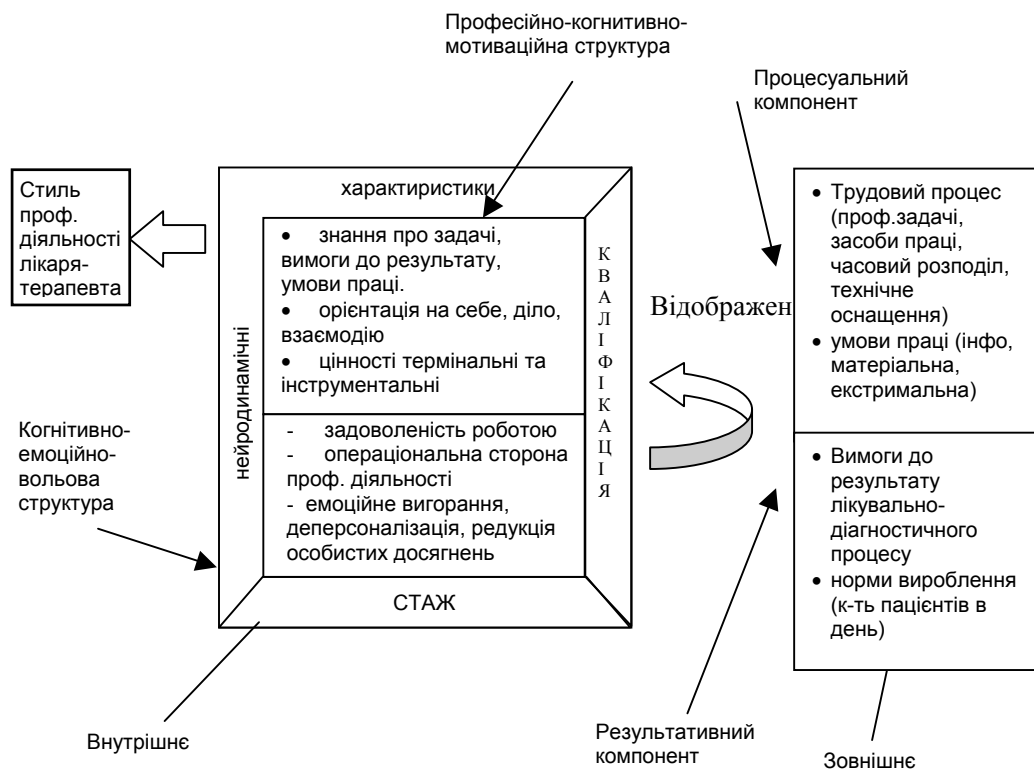

Рис. 2. Емпірична модель детермінації стилю професійної діяльності лікаря-терапевта⁸.

⁷ Авторський

У державній клініці інформаційний стиль, як і у приватній, пов'язаний з орієнтацією на завдання. Якщо лікар орієнтований на виконання професійних завдань, то йому необхідно розвиватись як професіоналу, збагачуючи свій досвід та покращуючи свою теоретичну підготовку. У державній клініці показники інформаційного стилю професійної діяльності пов'язані з ефективністю її здійснення та цікавістю роботи як такої, в приватній же клініці – з відповідальністю ставлення до власної діяльності та цінністю пізнання як такого.

Інструментальний стиль в державній клініці виступає як конструктивний, що передбачає оволодіння ситуацією шляхом активної і раціональної організації обставин заради збереження власного психологічного здоров'я при забезпеченні належного рівня результативності праці. У приватній клініці він пов'язаний з широкими матеріальними можливостями, в яких професіонал відчуває себе комфортно як майстер, що має в розпорядженні всі необхідні йому інструменти для якісної роботи.

Колегіальний стиль в своєму смисловому значенні відрізняється оскільки в державному закладі консультації профільних спеціалістів та колег з приводу нозологічної картини пацієнта відбуваються на дружній основі, на основі взаємовиручки, а в приватній клініці є умовою ефективності як доступності консультації необхідних спеціалістів на платній основі.

При цьому стилі професійної діяльності незалежно від специфіки трудового посту мають єдину нейродинамічну основу: комунікативний стиль має високий показник сили гальмування нервових процесів (самоконтроль, витримка) як і колегіальний, оскільки вони обоє є контактними, орієнтованими на взаємодію; інструментальний характеризується меншою рухливістю нервових процесів, оскільки саме рухливість забезпечує швидкість переключення з одного виду діяльності до іншої, пластичність діяльності інструментальний же стиль передбачає алгоритмізацію в здійсненні професійної діяльності. Це свідчить про сталість «ядра» стилю як генетично обумовленої біологічної основи та підтверджує обґрунтованість типологічного підходу.

Отже, стиль професійної діяльності лікаря-терапевта формується як результат адаптації до вимог та умов професійної діяльності, тому пов'язаний в своїй функціональній реалізації з відповідними «психологічними знаряддями», що акцентують увагу професіонала на певних змістовних аспектах професійної діяльності. Особистість професіонала як інваріантне ядро в дослідженні стилю професійної діяльності при потраплянні в різні умови професійної діяльності проявляє себе в залежності від відповідності певних особистісних утворень конкретному професійному середовищу.

Висновки:

1. Залежно від специфіки трудового посту відбувається зміна стилю професійної діяльності лікаря-терапевта, що свідчить про мобільність стилю, його адаптаційний характер по відношенню до впливу зовнішніх детермінуючих чинників. При цьому варіативно-мінливий характер стилю професійної діяльності являється кількісно-якісно обмеженим особистісними особливостями професіонала.

2. Залежно від об'єктивних вимог діяльності та специфіки професійного середовища один і той же стиль має різну особистісну детермінацію, що полягає в різній ціннісно-мотиваційній основі кожного зі стилів. Таким чином, стиль детермінується за формулою «внутрішнє через зовнішнє». «Зовнішнє», як то умови, вимоги діяльності, задають основний контекст формування стилю професійної діяльності, сприймаючись як умови адаптаційної реакції, при цьому «внутрішнє», як то характеристики суб'єкта діяльності, справляє основний формуючий вплив в рамках власних можливостей з орієнтацією на задані рамки діяльності: таким чином, тільки через зовнішнє, в цьому зовнішньому відбувається перехід адаптаційної реакції з можливості в дійсність. Стилі професійної діяльності регульовані залежно від вимог до результату професійної діяльності та її ціннісно-мотиваційної спрямованості.

3. В зв'язку з тим, що стиль професійної діяльності обумовлюється сукупною дією як індивідуальних особливостей, з яких далеко не кожна здійснює стилеформуючий вплив, та об'єктивними характеристиками професійної діяльності, які проводять характерологічний відбір та задають діапазон мінливості задля забезпечення ефективності діяльності, стиль професійної діяльності має сенс визначати як біполярне утворенням з варіативною мінливістю в межах двох полюсів (суб'єктивно комфортних чи некомфортних умов і параметрів діяльності), що детермінуються не тільки індивідуальністю суб'єкта, а й організацією середовища професійної діяльності [6].

4. Мінливість-сталість особистісних властивостей, взаємопов'язаних з домінуванням певного стилю, в залежності від місця в ієрархічній структурі інтегральної індивідуальності за В. С. Мерлінім викликає питання їх визначення як потенційних структурних елементів, як то психофізіологічної природи, чи як стійких детермінаційних факторів впливу. Що викликає необхідність дослідження структури стилю з точки зору діяльнісного підходу, щоб звільнити її як об'єктивне стале утворення від особистісних нашарувань розробок суб'єктивіського підходу.

Література: 1.Иванова Е.М. Психотехнология изучения человека в трудовой деятельности. Учебно-методическое пособие для студентов факультетов психологии государственных ун-тов /

Елена Михайловна Иванова. - М.: МГУ, 1992.- 94 с.; 2. Ильин Е.П. *Стиль деятельности: новые подходы и аспекты* / Евгений Павлович Ильин // *Вопросы психологии*. - 1988. - №6 - С. 85-93.; 3. Климов Е. А. *Психология профессионала* / Евгений Александрович Климов. — М.: Издательство «Институт практической психологии», Воронеж: НПО «МО-ДЭК», 1996 — 400 с.; 4. Леонтьев А.Н. *Деятельность. Сознание. Личность* / Алексей Николаевич Леонтьев - М.: Политиздат, 1975. - [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://psylib.kiev.ua>; 5. Толочек В. А. *Развитие концепции интегральной индивидуальности В. С. Мерлина в Пермском госпедуниверситете*/ Толочек В. А., Голубева Э. А. // *Психологический журнал*. - 2002. - №3 - С. 138-142; 6. Толочек В.А. *Стили профессиональной деятельности* / Владимир Алексеевич Толочек. —М.: Смысл, 2000.—199 с.; 7. Толочек В.А. *Исследования индивидуального стиля деятельности* / Владимир Алексеевич Толочек // *Вопросы психологии*. - 1991. - №3 - С. 53-63.

УДК 316.4.061:159.937.24

Шетеля Н. І.

Київський національний університет культури і мистецтв

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ПЕРЦЕПТИВНИХ ПРОЦЕСІВ У ОРГАНІЗАЦІЇ

Подано теоретичний аналіз проблеми функціонування соціально-перцептивних процесів у організації. Особливості соціальної перцепції розглядаються стосовно окремої особистості, групи всередині організації або самої організації як цілого на різних стадіях їх існування в організації.

Ключові слова: соціально-перцептивні процеси, механізми соціальної перцепції, організація, поведінка.

Актуальність. В умовах сучасних соціально-економічних, політичних змін актуальним стає вивчення проблем, пов'язаних з функціонуванням і розвитком організацій. Результати проведених досліджень, впровадження в практику нових стратегій управління показали, що їх реалізація виявляється малоефективною або безрезультатною, якщо в процесі проведення реформації не враховується процеси, що відбуваються в організації. Важливе місце при цьому займають соціально-перцептивні процеси, які визначають особливості комунікації та взаємодія між підлеглими та між підлеглими і керівництвом.

Хоча основні механізми і ефекти соціальної перцепції в організації залишаються тими самими, вони набувають певної специфіки за рахунок тих принципових особливостей, які відрізняють організацію від інших соціальних груп. Організація - це соціальна група, яка орієнтована на досягнення взаємопов'язаних специфічних цілей і на формування високоформалізованих структур на основі спеціалізації або розподілу праці. До основної структури розвиненої організації входять: цілі організації, її соціальна структура, технології, персонал і культура.

Проблема соціальної організації розроблялася у працях М. Альберта, Ч. Барнарда, Ч. Белла, П. М. Блау, М. Вебера, В. Н. Вороніна, Д. М. Гвішіані, Е. Гідденса, В. А. Денисова, В. Л. Доблаєва, Ю. М. Забродіна, А. Н. Занковського, А. В. Карпова, О. М. Коржевої, Ю. Д. Красовського, Д. Марча, М. Х. Мескона, Б. З. Мільнера, Н. Ф. Наумової, В. В. Новікова, Т. Парсонса, В. І. Приходька, Р. Рюттінгера, Г. Саймона, Н. Смелзера, А. В. Філіппова, У. Френча, Ф. Хедоурі, О. С. Яхонтової та ін.

Різні аспекти соціальної перцепції в організації досліджувалися у працях І. Е. Вегерчук, Н. М. Ершової, Ю. М. Забродіна, В. Н. Князева, В. К. Липинського, В. І. Назарова, Н. В. Накошної, В. В. Новікова, Н. В. Сирова, А. В. Філіпповам і О.А.Філіппової та ін. [2; 3; 6; 7; 8; 11; 12; 13]. Вони досліджували соціально-перцептивну компетентність персоналу, соціально-перцептивні процеси в управлінні, соціальна перцепція формальних і неформальних структур в організації, трудовому колективі тощо.

Метою нашого дослідження є теоретичний аналіз особливостей функціонування соціально-перцептивних процесів у організації.

Дослідження соціальної перцепції зосереджені на вивченні двох блоків проблем – аналізі особливостей суб'єкта й об'єкта міжособистісного сприймання й аналізі механізмів міжособистісного сприймання.

Як зазначає О.О.Бодальов, від того, як люди відображають та інтерпретують зовнішність і поведінку, оцінюють можливості один одного, багато в чому залежить характер їхніх взаємодій і результати, до яких вони приходять у спільній діяльності. Це означає, що соціальна перцепція виступає в ролі регулятора спілкування насамперед тому, що вона є носієм своєрідної перцептивно-діагностичної функції. Вибір людиною тієї чи іншої лінії поведінки в кожній конкретній ситуації передбачає сприймання та оцінку головних її елементів: партнера, самого себе і ситуації контексту